

OPONENTSKÝ POSUDOK

k dizertačnej práci

Názov dizertačnej práce:

Postmortální ochrana osobnosti

Doktorand: Mgr. Jakub Hablovič

Pracovisko: Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Študijný program: Teoretické právni vědy

Študijný odbor: Občanské právo

Vypracoval: prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA

Pracovisko: Katedra dejín práva, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Vzhľadom na účel tohto posudku ako nástroja na spripomienkovanie výsledkov doktorandského výskumu sa na nasledujúcich riadkoch vyjadrim postupne k jednotlivým aspektom a nárokom, ktoré by vo všeobecnosti mala každá dizertačná práca zohľadňovať a splňať, a to najmä:

- a) *k zhodnoteniu významu dizertačnej práce pre odbor,*
- b) *k postupu riešenia problému, použitým metódam a naplneniu cieľov práce,*
- c) *k výsledkom dizertačnej práce a k pôvodnému konkrétnemu prínosu predkladateľa dizertačnej práce,*
- d) *k systematike, prehľadnosti, formálnej úprave a jazykovej úrovni dizertačnej práce,*
- e) *k publikáciám študenta*
- f) *k tomu, či oponent doporučuje alebo nedoporučuje dizertačnú prácu k obhajobe.*

Ad a) Dizertačná práca sa zameriava na doteraz v podstate opomínanú civilistickú problematiku – otázku právnych aspektov ľudského tela, jeho častí, a postmortálnej ochrany ľudskej osobnosti. Aj kvôli vedecko-technologickému pokroku sa totiž pred civilistikou od konca 20. storočia objavujú viaceré výzvy, na ktoré sa doterajší autori nepokúsili odpovedať natoľko koncepciou, prehľadnou a vyčerpávajúcou analýzou, akú ponúka vo svojom diele doktorand. Problematika, ktorej sa doteraz venovala najmä zahraničná literatúra, tak už má i v českých podmienkach svojho dôstojného zástupcu, ktorý spracúva príslušné problémy s ohľadom na český právny poriadok. Práca predstavuje nepochybne vedecký, ale aj právnoaplikačný prínos pre českú civilistiku a bude oceňovaná nielen v teórii, ale aj v praxi.

Ad b) Po obligátnom úvodnom predstavení problematiky a vytýčení metodológie, ale i celkovej optiky práce, resp. teoretického východiska práce v podobe teórie preferovaných záujmov, autor prehľadne prácu člení na hmotnoprávnu a procesnoprávnu časť, v ktorej sa venuje ako postmortálnej ochrane osobnosti, tak i nakladaniu s časťami ľudského tela a ľudským telom ako takým (jeho pozostatkami, resp. ostatkami). Okrem využitia osobitnej teórie preferovaných záujmov autor pracuje tradičnou právnou metodológiou – a hoci spomína osobitne indukciu a dedukciu, analýzu a syntézu, v diele sa prirodzene vyskytujú aj štandardné právne operácie rôznych druhov výkladu (interpretácie), argumentácie, ako aj metódy logicko-systematické, nakoľko autor pracuje v oblasti dogmatickej právnej vedy, ktorá je minimálne od konca 19. storočia v našich končinách riadená ideálom systematickosti a jeho nenarušaním, resp. naopak uchovávaním, resp. odstraňovaním nekonzistentností a antinómií, ako to robí napokon aj sám autor pri identifikovaní kontradikcií v civilistike – vo vzťahu k subjektu postmortálnej ochrany, ale tiež vo vzťahu k rozporom medzi možnosťami právnej kategorizácie ľudského tela a jeho častí, s rôznymi možnosťami nakladania s nimi. Všetky príslušné možnosti a riešenia autor hypoteticky testuje a interpretáciou a argumentáciou akceptovanou v civilistike sa dopracúva k plauzibilným abduktívne odvodeným záverom. Ciele práce, tak ako boli vytýčené v úvode práce, boli naplnené, a autor sa aj v závere prehľadne venuje jednotlivým hypotézam svojej práce a ich potvrdeniu alebo vyvráteniu.

Ad c) Dizertačná práca predstavuje komplexný a pritom veľmi minucióznym až kazuistickým prehľad problematiky, v rámci ktorej autor prichádza k vlastným, originálnym, a vedecky aj prakticky prínosným záverom. Namiesto doteraz zdôrazňovaných záujmov zomrelého tak konkrétne zdôrazňuje „zájmy osob povolaných k ochrane osobnosti zemrelého“, k čomu sa dopracoval využitím teórie „preferovaných zájmov“, ktorej aplikáciou a testovaním dospel k návrhu doktrínalnej „zmeny charakteru postmortálnej ochrany osobnosti tak, aby táto ochrana bola súčasťou všeobecného osobnostného práva každého človeka za jeho života“, čím sa myslí doktrínálny návrh, aby súčasťou osobnostných práv každej osoby bola ochrana jej cti chápaná ponovom širšie než doteraz – a to tak, že zahŕňa aj časť blízkej zomrelej osoby, ktorej poškodenie pozostalý vníma ako poškodenie svojej vlastnej cti. S týmto záverom, ku ktorému sa autor dopracoval podrobným skúmaním iných potenciálnych možností riešenia, možno z pohľadu oponenta súhlasiť. Ide o riešenie, ktoré je koncepčné, systematické, a nevyžaduje ani osobitný zásah do právnej úpravy – naopak, predstavuje vývoj a upresnenie civilistickej doktríny/dogmatiky, z ktorej rámca nevybočuje. Rovnako sú presvedčivými závery dizertanta čo do súkromnoprávnej kategorizácie ľudského tela a jeho častí, či pozostatkov a ostatkov.

Ad d) Autor si stanovil ciele, ktoré v jednotlivých kapitolách postupne rieši a naplňa, pričom hlavný cieľ sleduje priebežne. Ide pritom o kapitoly nadväzujúce a pokrývajúce celú problematiku, resp. riešiacie jednotlivé hypotézy pričom možno konštatovať, že sledované ciele boli plne a presvedčivo naplnené, čo sa odráža aj v závere sumarizujúcom najvýznamnejšie výsledky výskumu doktoranda. Po formálnej stránke práca spĺňa všetky náležitosti dizertačných prác, čo do rozsahu aj obsahu. Zároveň spĺňa všetky náležitosti korektného zaobchádzania s prameňmi a literatúrou. Citačná norma je konzistentná, jazyk je kultivovaný. Kontrolou originality bola zistená najvyššia zhoda vo výške 3%.

Ad e) Autorova publikačná činnosť je pomerne rôznorodá, a publikoval aj v oblastiach, ktoré nie sú priamo civilistické. V každej publikácii však preukazuje svoju schopnosť právnického myslenia a právnej interpretácie a argumentácie, ako aj hľadania a ponúkajúce všeobecne presvedčivých a akceptovateľných systematických odpovedí na skúmané právne otázky. To naplno preukázal i v samotnej dizertačnej práci, ktorá je skutočne vyzretým dielom vedecky vyzretého autora.

Ad f) Po zhodnotení obsahu práce ju bez výhrad odporúčam na obhajobu, **a odporúčam po úspešnej obhajobe dizertantovi priznať akademický titul PhD. v odbore Občianské právo.**

V rámci obhajoby a následnej diskusie by som rád počul odpovede na nasledujúce otázky:

1.) *Považuje autor plastinované ľudské telá za vec v súkromnoprávnom zmysle?*

2.) *Koncept ľudských orgánov ako objektov sui generis je v istom konflikte so snahou o systematickosť v dogmatike – ak teda ide o objekty sui generis, majú tento špecifický status z pohľadu verejného alebo súkromného práva? Resp., je možné tvrdiť, že z pohľadu súkromného práva nejde o objekty súkromnoprávných vzťahov, a ich regulácia je iba čisto verejnoprávna?*

V Trnave, dňa 27.12.2023

prof. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., MA